

UPPSALA
UNIVERSITET

2015-05-07

KVALITETSKRITERIER

för verksamhetsförlagd utbildning inom fysioterapeutprogrammet

**Uppsala kommun och Uppsala universitet
2015 – 2017**

Kvalitetskriterier under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) för studenter i fysioterapeutprogrammet

INLEDNING

Dessa kvalitetskriterier är ett komplement till *”Avtal om verksamhetsförlagd utbildning gällande vårdområdet 2015-2017”* upprättat mellan Uppsala universitet och uppdragstagaren och skall utvärderas inför nästa avtalsperiod. Parterna bör verka för att de kvalitetskriterier som anges i denna PM uppfylls inom avtalsperioden 2015-2017.

Den verksamhetsförlagda utbildningen skall dels motsvara Högskoleförordningens (SFS 1993:100) krav på högskolemässighet och hög kvalitet och dels uppfylla verksamhetens krav på anställningsbarhet och utveckling av den fysioterapeutiska verksamheten. Den verksamhetsförlagda utbildningen ska bygga på en teoretisk grund som är förankrad i vetenskap och beprövad erfarenhet. Den teoretiska grunden ger kunskap, begrepp, metoder och modeller som förklarar och ger en förståelse för varför yrket utövas på ett visst sätt. Under den verksamhetsförlagda utbildningen skall denna kunskap integreras och tillämpas som ett led i utvecklingen av den professionella kompetensen. För att denna kompetens ska uppnås krävs inlärningssituationer utifrån ett studentcentrerat lärande som möjliggör träning av kliniska färdigheter och reflektion enligt aktuell teoretisk kunskapsbas/evidens. Tvärprofessionell samverkan i utbildningssituationer ska eftersträvas. En väl fungerande samverkan och kontinuerlig dialog mellan parterna samt ett gemensamt ansvarstagande är förutsättningen för att den verksamhetsförlagda utbildningen ska hålla hög kvalitet och leda till en utveckling av vården. De kvalitetskriterier som återges i detta dokument är ett uttryck för sådan samverkan och dialog.

Förutsättningar för ett studentcentrerat lärande under VFU är att studenterna:

- ges tillfälle att möta, undersöka, bedöma, handleda och behandla patienter samt hantera situationer som representerar relevanta områden inom professionen
- ges möjlighet att träna färdigheter som är väsentliga för professionen
- ges tillfälle att utvärdera effekten av fysioterapeutiska åtgärder
- ges individuella möjligheter att söka svar och alternativ till lösningar i olika situationer
- blir uppmanade att beskriva hur de undersöker, bedömer, behandlar, utvärderar, motiverar och förklarar handlingar och ställningstaganden de gör i olika situationer
- ges möjlighet att samtala om och reflektera över hur de upplever och förstår olika händelser och situationer de möter
- ges möjlighet att bedöma sig själva och uttrycka vad och hur de lär sig
- ges möjlighet att samverka studenter emellan på utbildningsstället genom så kallad peer-learning pedagogik

ORGANISATION OCH ANSVAR FÖR VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING

Med *verksamhetsförlagd utbildning* avses att studenterna under handledning inhämtar kunskap och förståelse, tränar kliniska färdigheter och tillägnar sig värderingsförmåga och förhållningssätt utifrån utbildningens mål och bedöms utifrån dessa. Verksamhetsförlagd utbildning kan genomföras inom öppen och sluten hälso- och sjukvård i landstinger- och i kommunens särskilda boenden och hemsjukvård.

Utbildningsställe är den enhet vid vilken student fullgör verksamhetsförlagd utbildning i en omfattning som kan anges i timmar, dagar eller veckor. Utbildningsstället ska tillhandahålla legitimerade fysioterapeuter/sjukgymnaster med adekvat kompetens som är ansvariga för handledning.

Verksamhetschef/Enhetschef har övergripande ansvar för organisation, information och planering av handledning på utbildningsstället och ansvarar för att de personer som handleder studenterna har adekvat kompetens för sin uppgift. Verksamhetschef/Enhetschef har ansvar för hur arbetet organiseras och att handledare ges möjlighet att handleda utifrån ett studentcentrerat lärande.

Handledare är den fysioterapeut/sjukgymnast som är anställd vid aktuellt utbildningsställe och handleder studenter i VFU. Handledande fysioterapeut/sjukgymnast bör ha minst ett års yrkeserfarenhet. Ett långsiktigt mål är att handledande fysioterapeut/sjukgymnast ska ha magister- eller masterexamen. Genomgången handledarutbildning är önskvärt.

I funktionen ingår att:

- stödja, vägleda och bedöma studenten i dennes lärprocesser att nå utbildningens formulerade mål.
- delta i handledarträffar och nätverksträffar gällande VFU

Adjungerad klinisk adjunkt är den fysioterapeut/sjukgymnast som innehar ett förordnande hos uppdragstagaren. Adjungerad klinisk adjunkt bör ha magisterexamen eller motsvarande och minst fem års yrkeserfarenhet samt högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper och visat pedagogisk skicklighet.

I funktionen ingår att:

- ansvara för planering och samordning av undervisningen i VFU
- i samarbete med handledare vara delaktig i bedömningsprocessen av studenten.

Universitetsadjunkt med klinisk inriktning är den fysioterapeut som är anställd av universitetet där tjänstgöring till viss del är förlagd till landsting/kommun. Adjunkt med klinisk inriktning ska ha 3 års yrkeserfarenhet inom ämnesområde, magisterexamen samt högskolepedagogisk utbildning eller motsvarande kunskaper och visat pedagogisk skicklighet.

I funktionen ingår att:

- ansvara för planering, samordning, utvärdering och utveckling av undervisning i verksamhetsförlagd utbildning
- arbeta för en integrering mellan teoretisk och klinisk utbildning,
- ansvara för kontakten med adjungerade kliniska adjunkter
- pedagogiskt stödja och medverka i utvecklingen av de kliniska handledarnas pedagogiska kompetens
- vid behov medverka i bedömning av student
- verka för interprofessionellt lärande i VFU

Klinisk lektor är den fysioterapeut som är anställd av universitetet där tjänstgöringen till viss del är förlagd till landsting eller kommun. Klinisk lektor ska ha yrkeserfarenhet inom aktuellt ämnesområde och doktorsexamen inom ämnesområdet som är relevant för verksamheten samt genomgått högskolepedagogisk utbildning eller på annat sätt förvärvat motsvarande kunskaper och visat pedagogisk skicklighet.

I den kliniska delen ingår att:

- ansvara för att evidensbaserad kunskap integreras i den verksamhetsförlagda utbildningen
- medverka till ökad användning av metodiska arbetssätt i klinik och fortbildning inom ämnesområdet
- initiera examensarbeten på olika nivåer inom det aktuella området
- samverka med universitetsadjunkt med klinisk inriktning inom det aktuella området
- i kommun ansvarar för utveckling, planering och utvärdering av VFU med tonvikt på interprofessionellt lärande.

ANSVARSFÖRDELNING MELLAN UPPDRAGSGIVARE (UPPSALA UNIVERSITET) OCH UPPDRAGSTAGARE (LANDSTING, KOMMUN)

Uppdragsgivaren (Uppsala universitet) ska ansvara för att:

- det finns lärare anställda av universitetet som medverkar i studenternas lärprocesser under den verksamhetsförlagda utbildningen och som utgör pedagogiskt stöd för huvudhandledare och handledare, särskilt i genomförandet av det studentcentrerade lärandet och integrering av evidensbaserad kunskap
- i samverkan och i dialog med uppdragstagaren planera så att de verksamhetsförlagda utbildningsställena svarar mot de mål som finns i kursplanerna
- informera och utbilda adjungerande kliniska adjunkter och handledare till att använda peer learning som ett led i det studentcentrerade lärandet på utbildningsstället
- förläggningen av den verksamhetsförlagda utbildningen får en så jämn fördelning över terminen som möjligt
- medverka i utvecklingen av handledarkompetens genom att anordna handledarutbildning som planeras i samråd med uppdragstagaren
- i samverkan med ansvariga personer hos uppdragstagaren årligen ge information till berörda chefer exempelvis verksamhets- och enhetschefer/motsvarande om aktuell utbildning och mål för verksamhetsförlagd utbildning
- lärare håller sig informerade om de kliniska utbildningsställets verksamhet
- en bedömning görs av studentens teoretiska och kliniska kunskaper för att kunna tillgodogöra sig det innehåll som utbildningsstället erbjuder
- kontinuerligt informera de verksamhetsförlagda utbildningsställena om den aktuella utbildningen och se till att kursplaner och studiehandledningar samt övriga dokument finns tillgängliga
- informera adjungerade kliniska adjunkter och handledare om bedömningsrutiner och om bedömningskriterier för studentens kliniska prestationer
- i samverkan med uppdragstagaren kontinuerligt följa upp och utvärdera den verksamhetsförlagda utbildningen
- göra det verksamhetsförlagda utbildningsstället delaktigt i förändringsarbetet som exempelvis utveckling av kursplaner

Uppdragstagaren ska ansvara för att:

- tillhandahålla avtalade utbildningsplatser som svarar mot de mål som finns i kursplanerna
- tillhandahålla fysioterapeuter/sjukgymnaster som är ansvariga för handledning enligt gällande avtal och kvalitetskriterier
- personalansvarig vid respektive utbildningsställe ansvarar för att frånvarande handledare ersätts
- handledningen genomförs utifrån studentcentrerat lärande genom att använda bl. a. peer-learning
- berörda chefer hålls informerade om fysioterapeutprogrammets pedagogik, innehåll och uppläggning
- ge adjungerade kliniska adjunkter och handledare kompetensmässiga och organisatoriska förutsättningar för att utföra sitt handledaruppdrag
- ge handledare möjligheter och förutsättningar att genomföra handledarutbildning och kompetensutveckling i enlighet med gällande kvalitetskriterier
- tillgodose behovet av lokaler, tillhandahålla omklädningsrum och värdeskåp för studenten
- en adekvat introduktion finns för studenten
- studenten har en god studie- och arbetsmiljö
- studentens utvärdering av den verksamhetsförlagda utbildningen tillvaratas i verksamheten

GEMENSAMT ANSVAR

Parterna som har ett starkt och ömsesidigt intresse av en väl fungerande verksamhetsförlagd utbildning skall gemensamt ansvara för att utveckla förutsättningarna för och uppföljningen av den verksamhetsförlagda utbildningen. Detta sker i **utbildningsrådet**. Utbildningsrådet är ett samarbetsorgan och referensgrupp med en ledamot från varje landsting i regionen, en ledamot och en praktiksamordnare (eller motsvarande) från Uppsala kommun samt programkommitténs ordförande, studierektor samt universitetsadjunkter eller adjungerade kliniska adjunkter. Utbildningsrådet verkar för att bygga upp och stärka samarbetet mellan parterna så att fysioterapeutisk teori och klinik knyts samman så att en gynnsam ämnes- och yrkesutveckling sker. Studierektor är sammankallande. Programordförande ansvarar tillsammans med utbildningen för att utbildningsrådet framgent arbetar med frågor rörande verksamhetsförlagd utbildning i programmet.

REFERENSER

SFS 1992:1434 Högskolelagen

SFS 1993:100 Högskoleförordningen

DS 1992:34 EES-avtalet